12/02/2021

«Ορλίτσα»: Αυτό το Μετόχι είναι σαν ένα μικρό μοναστηράκι

/ Ιερές Μονές

Το μετόχι «Ορλίτσα» βρίσκεται σε απόσταση 18 χιλ. δυτικά από την Ιερά Μονή της Ρίλας και είναι μια από τις παλαιότερες κατοχές. Για πρώτη φορά αναφέρθηκε στο χρυσόβουλο του βασιλιά Ιωάν Σισμάν από το έτος 1378, το οποίο κατά την παρούσα στιγμή βρίσκεται στην βιβλιοθήκη του μοναστηριού της Ρίλας. Κατά την Αναγέννηση το μετόχι «Ορλίτσα» είναι ένα από τα 50 περίπου μετόχια της Ιεράς Μονής της Ρίλας σε όλη την Βουλγαρία.

Οι μοναχοί, οι οποίοι έμεναν στο μετόχι τελούσαν τις λειτουργίες τους στη μικρή μονόκλιτη εκκλησία Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου ανεγερθείσα κατά το έτος 1469 στα χρόνια του ηγουμένου ιερομονάχου Νταβίντ – ένας από τους τρεις αδερφούς, οι οποίοι ανακαίνισαν την Ιερά Μονή μετά την ερήμωσή της κατά την διάρκεια της τουρκικής εισβολής στα εδάφη μας, στα τέλη του 14ου αιώνα και στις αρχές του 15ου αιώνα. Ο ίδιος γεννήθηκε στο χωριό Γκράνιτσα του Νομού Κιουστεντίλ. Στην προαναφερόμενη εκκλησία την 29η Ιουνίου 1469 στον δρόμο από το Τάρνοβο για το μοναστήρι της Ρίλας, διανυκτέρευσε το κιβώτιο με τα άφθαρτα λείψανα του αξιοσέβαστου Ιωάννη της Ρίλας Θαυματουργού, ο οποίος είναι ο ιδρυτής της Ιεράς Μονής της Ρίλας κατά τον 10ο αιώνα και πρώτος ηγούμενός της. Στο ιστόρημά του για την επιστροφή των τιμίων λειψάνων του Αγίου Ιωάννη της Ρίλας από την πόλη Τάρνοβο στην Μονή της Ρίλας, ο μεσαιωνικός συγγραφέας διάκονος Βλαντισλάβ Γκραματίκ, ο οποίος ήταν αυτόπτης μάρτυρας των γραφόμενων από τον ίδιο γεγονότων, διηγείται τα παρακάτω:

«Μετά, αφού αναχώρησαν από εκεί, ήρθαν στο μοναστηριακό μετόχι, ονομαζόμενο Ορλίτσα και στην εκκλησία Αγίων Αποστόλων, την οποία ο ίδιος ηγούμενος του

μοναστηριού Νταβίντ ανήγειρε εκ θεμελίων σ’ αυτόν τον τόπο, έθεσαν το τίμιο φέρετρο του αξιοσέβαστου, επειδή την επόμενη ημέρα ήταν η γιορτή των Πρωτοκορυφαίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου. Και γιόρτασαν με το λαό, τίμησαν την ημέρα και απέδωσαν έπαινο ευγνωμοσύνης προς τον Θεό. Αφού αναχώρησαν, την άλλη ημέρα, η οποία ήταν 30η Ιουνίου, ξανά ο ηγούμενος με τους ιερείς και τον επίσκοπο του Κρούπνικ κ. Ιωσήφ, ο οποίος ήταν δικός του αδερφός εξ αίματος, πήρε το φέρετρο και το περιέφερνε, ενώ ο λαός ακολουθούσε με τα πόδια και φώναζε «Κύριε ελέησον», μέχρι την γέφυρα του μετοχίο». Μερικά χρόνια αργότερα ένα μέρος του ναού ζωγραφίστηκε, ενώ η τελική του διακόσμηση ολοκληρώθηκε κατά το έτος 1491 με χρήματα του επισκόπου του Κρούπνικ – Ιάκοβ, στα χρόνια του γνωστού ηγουμένου της Ρίλας Θεόκτιστου. Η καινούρια εικονογράφηση της εκκλησίας είναι έργο του Νικόλα Ομπραζοπίσοβ από την πόλη Σάμοκοβ και χρονολογείται από το έτος 1863. Η θριαμβευτική σύνθεση του ίδιου «Επιστροφή των λειψάνων του Αγίου Ιωάννη της Ρίλας του Θαυματουργού» βρίσκεται στο νάρθηκα του ναού. Οι τοιχογραφίες από τον 15ο αιώνα διατηρήθηκαν στο Ιερό Βήμα και πάνω από την πόρτα στο ναό της εκκλησίας.

Το μετόχι «Ορλίτσα» είχε πολλά αγροτικά κτίσματα, στα οποία διατηρούσε τα αγροτικά προϊόντα που παρήγαγε από τις μοναστικές εκτάσεις, καθώς επίσης και το αγορασμένο σιτάρι. Παρείχε την δυνατότητα ανάπαυσης και στέγασης των προσκυνητών που ταξίδευαν από τις πιο μακρινές περιοχές της Βουλγαρίας στην Ιερά Μονή της Ρίλας. Μέρος της υπάρχουσας εκεί μοναστικής φρουράς συνόδευε τους προσκυνητές προς την Ιερά Μονή στα ταραγμένα χρόνια, προστατεύοντάς τους από τις συμμορίες ληστών. Στον φούρνο, ο οποίος διατηρήθηκε μέχρι σήμερα, ψήνονταν νόστιμα ψωμιά για τους διαμένοντες στο μετόχι μοναχούς και υπαλλήλους, καθώς επίσης και για τους φιλοξενούμενους. Στον βόρειο τοίχο, στην αυλή του μετοχιού, βρίσκεται όμορφη πέτρινη βρύση, η οποία κατασκευάστηκε το έτος 1812.

Ο μεγάλος Βούλγαρος διδάσκαλος και συγγραφέας ιερομόναχος Νεόφυτ Ρίλσκι στην «Περιγραφή του Ιερού Μοναστηριού της Ρίλας» από το έτος 1879 γράφει για το μετόχι Ορλίτσα: «Αυτό το μετόχι είναι σαν ένα μικρό μοναστηράκι, επειδή έχει όλα τα προσαρτήματα ενός (μικρού) μοναστηριού. Δηλαδή έχει εκκλησία, κελιά για την αδελφότητα, κοινή τραπεζαρία, μαγειρείο, νερόμυλο, ευρύχωρο κήπο και όλα τα υπόλοιπα όσα είναι απαραίτητα. Στο ίδιο μετόχι διαμένουν εκείνοι που

διορίστηκαν να επιβλέπουν τους τοπικούς αμπελώνες και χωράφια και να προϋπαντούν τους ταξιδιώτες που περνούν από το μοναστήρι ή άλλους ταξιδιώτες, οι οποίοι διανυκτερεύουν ή περνούν από εκεί και φεύγουν, επίσης εκεί διαμένουν ένας ιερομόναχος (ο οποίος τελεί τη λειτουργία στην εκκλησία) και ένας οικονόμος με τους βοηθούς του και άλλοι εργαζόμενοι.»

Μετά την εθνικοποίηση της Ιεράς Μονής της Ρίλας κατά το έτος 1961 και τον διωγμό της αδελφότητας της Ιεράς Μονής της Ρίλας από τους κομμουνιστές, το μετόχι παρέμεινε για μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς πνευματική επίβλεψη. Σήμερα το μετόχι «Ορλίτσα» συντηρείται από λαϊκούς, οι οποίοι διορίστηκαν από την Ιερά Μονή της Ρίλας. Οι ίδιοι καταβάλλουν φροντίδες για το ναό, τα κτίρια και για τον κήπο λαχανικών του μοναστηριού σε εγγύτητα με τη μονή. Προϋπαντούν προσκυνητές και θαυμαστές αυτού του ιερού τόπου της Βουλγαρίας. Η λειτουργία εδώ τελείται μόνο μια φορά το χρόνο, στην γιορτή των Αγίων Πρωτοκορυφαίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου (29η Ιουνίου).

ПНГН: rilskimanastir.org